

ALLA BARN ÄR LIKA VIKTIGA, ÄVEN JAG

Ur FN:s konvention om barns rättigheter



2011-2012

Ljungnässkolans

Likabehandlingsplan

mot

diskriminering, trakasserier

och

kränkande behandling

Upprättad okt 2011

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Grunduppgifter	sid 3
2. Utvärdering	sid 3
3. Främjande insatser	sid 4
a. Religion, annan trosuppfattning eller etnisk tillhörighet	sid 4
b. Kön eller sexuell läggning	sid 5
c. Funktionshinder	sid 5
d. Ålder	sid 6
e. Trakasserier och kränkande behandling	sid 6
4. Kartläggning	sid 6
5. Förebyggande åtgärder	sid 7
6. Rutiner för akuta situationer	sid 8
7. Styrdokument	sid 9
a. Skollag	
b. Diskrimineringslag	
8. Begrepp	sid 9

Vision

Till Ljungnässkolan går alla utan rädsla
för att bli utsatt för diskriminering,
trakasserier eller kränkande behandling

1. Grunduppgifter

Verksamheterna som omfattas av planen

De verksamhetsformer som omfattas av planen är Ljungnässkolans förskoleklasser, grundskola 1-6 samt fritidshem.

Ansvarig för planen

Rektor är ytterst ansvarig för att planen utvärderas varje år och att en ny upprättas. Till sin hjälp har rektor skolans trygghetsteam.

Vår vision

Till Ljungnässkolan går alla utan rädsla för att bli utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Planen gäller från

2011-10-15

Planen gäller till

2012-10-15

Elevernas delaktighet

Eleverna har diskuterat planen inom klassens ram (klassråd), därefter har klassernas representanter lyft det i elevrådet.

Eleverna besvarar årligen på enkäter om trivsel.

Flera gånger per år har vi olika former av diskussionsforum med värdegrundsfrågor.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Rektor har delgivit på alla föräldramöten att planen finns och varför. Planens innehåll har även lyfts i skolans samrådsgrupp där varje klass har föräldrarepresentanter. Föräldrarna har givits möjlighet att komma med synpunkter inför upprättande av ny plan.

Personalens delaktighet

Uppföljning av arbetet med planen sker genom att personalen regelbundet diskuterar aktuella frågeställningar på konferenser och andra mindre gruppkonstellationer. Reflektioner och synpunkter på planen lämnas löpande under året till rektor.

Förankring av planen

Planen görs känd och förankras hos personal, elever och föräldrar. Personalen får ta del av den på konferenstid, eleverna får del av den på klassråd och föräldrarna delges via föräldramöten samt att de får hem en förkortad version. Planen finns i alla klassrum och på fritidshemmen samt att den är tillgänglig på kommunens hemsida.

2. Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Utvärderingen av planen har tagits upp på konferenser med personalen samt att den lyfts på föräldramöten och elevråd.

Delaktiga i utvärdering av fjolårets plan

Skolledning, personal, elever och föräldrar har varit delaktiga i utvärderingen av föregående års plan.

Resultat av utvärdering av fjolårets plan

Det finns önskemål från föräldrarna att planen även ska finnas i en förkortad version såsom vi hade för ett par år sedan som gick hem till alla familjer.

Årets plan ska utvärderats senast

2012-10-15

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi planerar att föräldrarna ska utvärdera årets plan via en enkät på webben. Alternativa sätt ska erbjudas om så önskas. Personalen och eleverna kommer att utvärdera planen genom diskussioner/samtal i olika grupper.

Dokumentationen kring tillbud under läsåret sammanställs och analyseras.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor är ansvarig för att utvärdering av planen görs.

3. Främjande insatser

3:a Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning och etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Religion eller annan trosuppfattning och etnisk tillhörighet.

Mål och uppföljning

Målet är att ingen på skolan eller fritidshemmen skall utsättas för diskriminering utifrån etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning .

Eleverna ska ha kännedom om religionsfrihet och vad detta innebär samt känna till olika religioner.

Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra religiösa åskådningen.

Insats

Vi uppmärksammar fester och traditioner som är knutna till de stora världsreligionerna.

I de fall där vi känner till att det finns familjer som praktiserar en religion, konsulterar vi föräldrarna för att få råd om vilka fester och traditioner som är lämpliga att uppmärksamma.

Ansvarig Klasslärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

3:b Främja likabehandling oavsett kön eller sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Sexuell läggning, kön och könsidentitet eller könsuttryck.

Mål och uppföljning

Målet är att ingen på skolan eller fritidshemmen skall utsättas för kränkande behandling p.g.a. sexuell läggning, kön, könsidentitet eller könsuttryck.

Insats

Skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar som baseras på sexuell läggning.

Tänk över syftet med arbetet i flick- och pojkgrupper. Var medveten om att det kan innebära en risk för att elever upplever arbetssättet som missgynnande och kränkande.

Satsa på att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme. I undervisningen kan man till exempel genomföra talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna flickor som tystlåtna pojkar.

Ansvarig

Klasslärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

3:c Främja likabehandling oavsett funktionshinder

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning.

Mål och uppföljning

Målet är att ingen på skolan eller fritidshemmet skall utsättas för diskriminering utifrån funktionshinder.

All personal ska agera omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån funktionshinder.

Insats

Analysera och diskutera med eleverna fördomar och stereotypa föreställningar om människor med olika funktionsnedsättningar när sådana dyker upp i media eller läromedel.

Ansvarig

Klasslärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

3:d Främja likabehandling oavsett ålder

Områden som berörs av insatsen

Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att alla elever på skolan och fritidshemmen ska värderas på ett värdigt sätt oavsett ålder. Detta följer vi upp genom samtal.

Insats

Se till att det finns många olika alternativ för social gemenskap och aktiviteter där elever i olika åldrar och från olika årskurser umgås och samarbetar exempelvis "Hela skolan samtalar".

Faddersystem, där en klass från en högre årskurs medverkar i introduktionen av eleverna i förskoleklassen.

Ansvarig

Klasslärare samt HFS-gruppen

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret.

3:e Främja likabehandling mot trakasserier och kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Trakasserier och kränkning

Mål och uppföljning

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller fritidshemmen skall utsättas för trakasserier eller kränkande behandling.

Insats

Se till att elevernas väl och trivsel är en fråga som rör all personal.

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

4. Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Vi kartlägger genom att vuxna dagligen observerar eleverna på elevfri tid såsom vid raster, matsalen, omklädningsrum och vid skolskjutsar. Även de återkommande utvecklingssamtalen och skolsköterskans hälsosamtal med eleverna ligger till grund i vår kartläggning. Vi har även

följt föregående års tillbudsrapportering (var tillbuden sker, vid vilka tidpunkter och vilken art).

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Funktionsnedsättning

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Dels på kamratstödjarträffar samt i viss mån i elevrådet.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Diskussioner på konferenser där all personal deltagit.

Resultat och analys

De flesta upplever att de vuxna aktivt hjälper till när något inträffar.

De flesta tillbuden sker på raster och då främst på lunchrasten.

5. Förebyggande åtgärder

Namn

Att motverka förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning.

Mål och uppföljning

Målet med arbetet är att ingen på skolan eller på fritidshemmen skall utsättas för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

All personal på skolan måste omedelbart agera utifrån skolans rutiner om misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling förekommer.

Analys av inkommen dokumentation görs vid läsårets slut.

Trivselenkäter genomförs varje termin och följs upp.

Åtgärd

Rektor upprättar inför varje termin ett schema för elevtillsyn som är väl känd för all personal.

Även schema för tillsyn vid skolskjutsar upprättas av rektor.

Vi perioder när eleverna visar på större oro utökas vuxentätheten på rasterna.

Organiserade rastaktiviteter anordnades av kamratstödarna i åk 4-6 för de yngre eleverna (F-3).

Motivera åtgärd

I utvärderingarna har det framkommit att de flesta kränkningarna har skett på rasterna och då främst lunchrasten.

Ansvarig: All personal

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår under hela läsåret

6. Rutiner för akuta situationer

Policy

På Ljungnässkolan råder det nolltolerans mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Rektor upprättar ett schema inför varje termin där det framgår vilka vuxna som har elevtillsyn på rasterna.

Varje vuxen som får kännedom om någon form av trakasserier eller kränkande behandling dokumenterar det på särskild blankett och lämnar till rektor.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

I skolans trygghetsteam ingår Annika Lind, Siv Rålin Strand, Pia Hällstrand, Ethel Boman och Anita Törnkvist. Självklart har elever och föräldrar möjlighet att vända sig till den anställd som de har förtroende för oavsett om den ingår i trygghetsteamet eller ej.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

- * Ta tag i kränkningen direkt, meddela ansvarig personal.
- * Tala med utsatta elever i enrum.
- * Tala med den/de som kränker i enrum.
- * Om det bedöms lämpligt sammanför den kränkta eleven med den som kränkt under vuxens ledning.
- * Kontakta föräldrarna.
- * Klasslärare informerar rektor.
- * Om den kränkande behandlingen inte uppför kallar rektor till möte med de inblandade (elev, föräldrar, lärare).
- * Skolpsykolog/kurator kontaktas vid behov.
- *Handledning till personal vid behov.
- * Uppföljning sker kontinuerligt.
- * Tillbudsrapport skrivs.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

All personal reagerar och påtalar hur man upplever situationen. Samtal med berörda för att få respektive bild av situationen. Detta sker omedelbart när skolan fått kännedom att en elev har upplevt sig kränkt av vuxen.

Rutiner för uppföljning

Den som har utrett kränkningen är också ansvarig för uppföljning med elev och föräldrar om det inte överenskommit om något annat som att klasslärare eller representant för trygghetsteamet ska göra det.

Rutiner för dokumentation

Den som får kännedom att en elev kränkts är ansvarig för att skriva tillbudsrapport och lämna till rektor.

Ansvarsförhållande

Den som får kännedom om att elev kränks är skyldig att ingripa. Det är den personen som ska utreda och dokumentera om det inte bedöms vara mer lämpligt att lämna över det till klasslärare eller trygghetsteamet.

7. Styrdokument

Skolans likabehandlingsarbete regleras i Skollagen och Diskrimineringslagen

Skollag 2010:800

1 kap. 5§

”Utbildningen ska utformas i överenskommelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling”

6 kap. 8§

”Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla redogörelse för vilka åtgärder som avser att påbörjas eller genomföras under kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.”

Diskrimineringslag 2008:567 1 kap. 1§

”Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder”.

8. Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. /P>

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]

- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam. James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]